

hatırlamak
ve anlatmak
için ehre

BAK

Hatırlamak ve Anlatmak için Şehre BAK
BAK: Li Bajêr Binihêre, ji bo ku Tu Di Bîr Bînî û Bibêj
2018

İÇİN DEKİ LER /// NAVE ROK

Sunuş /// Pêşkêşî	6-7
Projeler /// Projeyên	8-9
Garipsin /// Xerîbî	10-17
Karşıla(ş)ma /// Pêşwazî [Pêrgîhevhatin]	18-25
War	26-33
Pergaminos	34-41
Di Bîra Min De Ye /// Hatırımda	42-49
Hafriyat /// Kolan	50-57
Refûj /// Refuj	58-65
Bir Sanayi Portresi /// Portreyeke Pîşesazîyê	66-73
Bir Berber /// Berberek	74-81
Üretim Ekibi /// Tîma Berhemhênanê	82-87
BAK Nedir? /// BAK Çî ye?	88-91
Yürütücüler ve Ortaklar /// Yênbirêbir û Hevpar	92-95

SU NUŞ /// PÊŞ KÊŞÎ

Evini arayan, evini özleyen, evinden ayrılmak zorunda kalan, evini bırakmayan, evini yeniden kuran, evini unutmayan insanlar... Evden bir adım dışarıda, dönüşen, yıkılan, yeniden kurulan ve kurgulanan, yeni yollar bulmak isteyenler için halen keşfe açık şehirler... Ev ile evsizliğin, şehrin merkezi ile çeperlerin iç içe geçtiği, hafızada canlananların geleceğe dair düşüncelere ilham verdiği, birilerinin anlattığı ama aslında herkesin olan hikâyeler.

2012'den bu yana kolektif bir üretim alanı olan **Hatırlamak ve Anlatmak için Şehre BAK**'ın 2018 çalışmalarında, Antep, Bursa, Diyarbakır ve İzmir'den gençler, farklı coğrafyalardan insan ve mekân hikâyeleriyle bir yolculuğa çıkıyor bizi. Onların hayatlarından, geçmişlerinden, yaşadıkları şehirlerden beslenen bu hikâyeler farklı mekânlara ve hafızalara ait olsa da, bu yolculuğun her durağında tanıdık görüntülerle ve duygularla karşılaşıyoruz. Tarih ve coğrafyayı aşan, her yere ve her zamana ait olan kavramları işaret eden çok katmanlı bir resim var önümüzde. Ev, aidiyet, göç, mekân, insan, hafıza, gündelik hayat farklı hikâyelerin kesişen temaları olarak göze çarpıyor.

BAK 2018 kapsamında üretilen çalışmalar, geçmiş ve bugünü birleştiren daha büyük bir hikâyenin parçaları aynı zamanda. Bu hikâyenin bölümleri arasında gezinirken, şehrin çeperlerinde çalışan insanlara, yıkılmış mahallelere, refüjlere, son demlerinde bir berber dükkânına, eski ve yeni sahiplerinin anlattığı evlere, göç etmek zorunda kalanların ortak hüznüne denk geliyoruz. Hikâyelerini kolektif bir üretim sürecinin sonunda bizimle paylaşan genç fotoğrafçı ve yönetmenlerin şehirde bakmayı seçtiği meseleler, içinden geçtiğimiz zamanlara dair iç görülü bir bakış sunuyor. Kolektif bir hatırlama ve dinleme ihtiyacının farkına varıyoruz; tüm kayıplara rağmen geçmişinden getirdiklerine tutunan ve hayatı bırakmayan insanların hikâyesi bize de güç veriyor.

Mirovên li mala xwe digerin, ji bêgavî ji mala xwe dûr dikevin, dev ji mala xwe bernadin, mala xwe veava dikin û mala xwe ji bîr nakin... Bajarên gavek ji derveyî malê, vediguherin, xera dibin, tîn veavakirin û sazkin û bajarên ji bo yên ku dixwazin rêyên nû peyde bikin bervekirî ne ji kifşkirinê re... Çîrokên ku tê de mal û bêmalî, navend û wî serîyên bajêr dikevin nava hev, tiştên ku di hişûbîr de zindî dibin, ji bo ramanên li ser siberojê dibin best û çîrokên ku hinek dibêjin lê di rastîya xwe de yên her kesî ne.

BAK: Li Bajêr Binihêre, ji bo ku Tu Di Bîr Bînî û Bibêj wekî qadeke hilberîna kollektîf ji sala 2012'an bi vir ve ye didome û di xebatên wê yên 2018an de, ciwanên ji bajarên Enteb, Bursa, Amed û Îzmîrê, digel çîrokên li ser mirov û şûngehên ji cografayên cuda, berê me didin rêwîtîyekê. Çîrokên ku li ser jîyana wan, borîroja wan û bajarên wan in, her çend yên hişûbîr û şûngehên wan ji hev cuda bin jî, em di her westgeha vê rêwîtîyê de, rastî dîmen û hestên nas tîn. Wêne-dîmenek heye li ber me ku ji dîrok û cografayê radibihure û nîşan bi tîgihên ku yên her derê û her demê ne dike. Mal, jêtî, koçberî, şûngeh, mirov, hişûbîr û jîyana rojane, wekî temayên çîrokên ji hev cuda ku hev dibirin, bi ber çavên me dikevin.

Xebatên ku di çarçoveya BAK 2018'an de hatin kirin, di heman demê de, parçeyên wê çîroka mezin in ku borîroj û îrorojê bi hev digihîne. Gava em di nav beşên vê çîrokê de doş dibin, em li mirovên ku li wî serîyê bajêr dixebitin, li taxên xerabûyî, li refûjan, li dikaneke berberîyê ku hilweşandina wê nêzik e, li malên ku xwedîyê wan ên nû û kevn behsa wê dikin û li kovanîya ew ên ku çarneçar koç kirine, rast tîn. Meseleyên ku fotografir û derhênerên ciwan, li nav bajêr bala xwe birin ser wan û çîrokên ku wan piştî demajoyeke hilberandinê ya kollektîf bi me re parve kirin; li ser demên ku em tê re dibihurin, nêrîneke bi çavdilî datîne ber me. Em hay ji hewcetîya bibîranîn û guhdarîkirina kollektîf dibin; ew mirovên ku digel hemû windakirîyên xwe, çîroka xwe ji borîroja xwe didin destpêkirin û di îrorojê de xwe li jîyanê digirin, çîroka wan hêzê dide me.

PRO
JELER
///
PRO
JEYÊN

**GA
RİP
SİN**

GARİPSİN

Belgesel, video 13'11", Şubat 2018

Bursa

Proje Ekibi

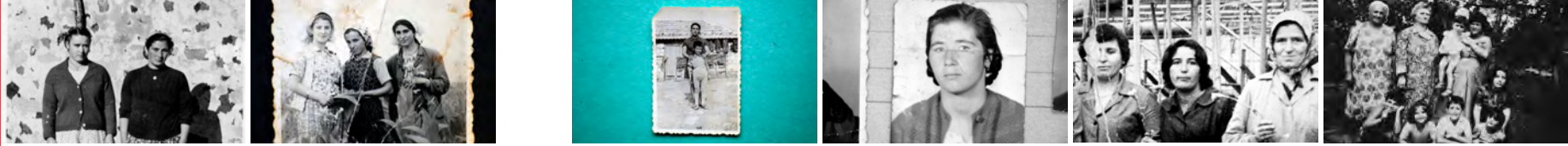
Şevket Garip

Abdulhenan Doğan

Gökçe Hazal Yalçınsoy

Garipsin, 1990'da bir yaşındayken Bulgaristan'dan ailesiyle Bursa'ya göç etmiş Şevket'in, göç ve sonrasındaki süreci annesinden dinlediği bir dizi hikâye etrafında şekilleniyor. Şevket'in aile tarihine duyduğu merak ve ilgi, film boyunca izleyiciye de bulaşıyor. Bulgaristan'dan göç etmek zorunda bırakılan Türklerin hikâyesi, Bursa'ya yerleşen ve hayata tutunmaya çalışan Garip ailesi aracılığıyla, aidiyet sorunlarıyla baş ederek ayakta kalmaya çalışan çok geniş bir kesimin deneyimine ışık tutuyor. Kolektif hafızada derin izler bırakan her göç hikâyesinde olduğu gibi burada da, kimliksizleştirilme, yalnızlaşma, yoksulluk ve benzeri pek çok durumla karşılaşıyoruz. Film, bugün içine yerleştiğimiz evlerin, zorlukla kurulan hayatların arkasındaki yolculuğu bir anne-oğul sohbetiyle aktarıyor bize. *Garipsin*'de geçmiş, olanca burukluğuna rağmen sıcak bir kuşaklararası paylaşım olarak ifadesini buluyor.

“İsimler neydi, ne oldu?
Ben Fatma'ydım, Stefana oldum.
Baban da Ahmet'ti, Andrei oldu.”

“Nav çi bûn, bûne çi?
Ez Fatme bûm, bûme Stefana.
Bavê te jî Ehmed bû, bû Andrei.”

“Herkes nüfus müdürlüğüne gitti,
beğendiği soyismi aldı.
Baban da gitti yazılmaya.
Demişler, “Senin ismin ne olacak?”
Ahmet Garip. Neden Garip?
“Eh, Muhacir geldik buraya” demiş”

“Her kesekî çû midûrîyeta nifûsê,
bi kîjan paşnavî qayîl bû, ew girt.
Bavê te jî çû xwe bide nivîsarê.
Jê re gotine, “Wê navê te bibe çi?”
Ehmed Xerîb. Çima Xerîb?
Gotiye, “Ê de, em wekî mihacir hatine vir.””

XERÎB Î

Dokumanterî, Vîdyo, 13'11", Reşemeya 2018'an
Bursa

Tîma Projeyê

Şevket Garip

Abdulhenan Doğan

Gökçe Hazal Yalçınsoy

Xerîb î li dora rêzeçîrokan şêwe digire ku tê de
Şevketê di sala 1990'î de di yek salîya xwe de ji
Bulxaristanê bi malbata xwe re koçî Bursayê kirî
der barê koçê û qonaxa paşê de ji dayîka xwe
guhdarî dike. Meref û eleqeya Şevket bo dîroka
malbatê bi maweya filîmê li bîneran jî hukim dike.
Çîroka Tirkên ku neçar hatine hiştin ji Bulxaristanê
koç bikin bi rêya malbata Garip a ku li Bursayê
akincî bûye û lê dixebite wekî jîyana xwe bibihêre
ezmûna cewawereke zehf giran ronî dike ku bi
kêşeyên nasnavî re serederîyê dîkin û hewil didin
ku li ser pêyan bimînin. Weku di her çîroka koçê de
diqewime, ku di bîra hevbeş de şopên kûr dihêle,
di vir de jî em rastî pîrr û gelek rewş û zirûfên her
wekî bînasnavkirinê, tenêmayînê û xizanîyê tîn.
Filîm rêwîtiya li paş malên ku em di wan de bi cî
bûne û jîyanên ku bi zehmetî hatine avakirin bi rêya
dembihêrka dayîkekê û kurekî vediguhêze bo me.
Di Xerîb î de rabirdû wekî hevpişkîyeke navnîşî ya
germ tê derbirrîn, çi qasî qewî cîyê dîmayînê be jî.

KAR
ŞI
LA[Ş]
MA

KARŞILA[Ş]MA

45 adet çeşitli ebatlarda fine art baskı (güncel fotoğraflar ve aile albümlerinden fotoğraflar) ve fotoğrafçıyla söyleşi, 2018
Adana, Diyarbakır, Arısu Köyü (Mardin)

Proje Ekibi

Abdulhenan Doğan

Gökçe Hazal Yalçınsoy

Şevket Garip

Karşıla[ş]ma, bir arayış hikâyesi. Mardin'in Arısu köyünden Adana'ya göç etmek zorunda kalmış bir ailenin oğlu olan Abdulhenan, ilk kez bu çalışma için köyüne doğru yolculuğa çıkıyor. Göç yolunun tersini izleyen bu yolculuğun durakları arasında pek çok buluşma anına tanıklık ediyoruz. Henan'ın köyün izlerini ararken yakından baktığı Adana'daki ailesiyle, tüm bu yer değiştirmelerin ardından geçmişin izini taşımaya devam eden eşyalarla ve bir zamanlar mesken tutulan köyün, yıkıntılar arasında da olsa yaşamını sürdüren şimdiki sakinleriyle tanışıyoruz. Merak ve karşılaşma arzusuyla başlayan bu yolculuk, fotoğrafçının aile üyelerinin kimi zaman isteyerek kimi zaman mesafeli biçimde dâhil oluşuyla, özellikle de köyde, bir karşılamaya dönüşüyor. Mekânlar, nesneler dile geliyor çoğu zaman bu karşılaşmada ve bir kez daha, bugünün ve geleceğin, kişisel ve kolektif hafızanın kesiştiği anlarda örülü olduğunu açık ediyor.

“Babaannemin kimlikteki doğum yılı 1925. Neredeyse bir ömür geçirdiği köyden çocuklarıyla birlikte 1987 yılında önce Hatay'a sonra Adana'ya göç etti. Annem, 31 yıl içinde sadece cenaze törenleri için köye gitti. “Kömürcüler” diye de bilinen Arısu'dan göç ettikten sonra babam, köydeki işi olan odun kömürcülüğüne devam etti. 2011 senesinde kömürcülüğü tamamen bırakıp esnaf oldu. Fakat üç amcam da dahil olmak üzere kömürcülük işini hâlâ devam ettiren akrabalarımız var. Bense, babam Adana'ya dönmemi istese de Diyarbakır'dan kopamıyorum.”

“Sala jidayikbûna dapîra min di nasnameyê de 1925 e. Wê ji gundê hema hema temenek lê bihurandî bi zarokên xwe re di sala 1987'an de pêşî koçî Hatayê kir, paşê jî Adanayê. Dayika min di nava 31 salan de bi tenê ji bo rêwresmên cenazeyan çû gund. Bavê min, piştî ku koç kir ji Gola Gulê ya ku bi navê “Komirvan” jî tê naskirin, her dîsa karê xijîlekê kir ku karê wî yê li gund bû. Di sala 2011'an de wî karê komirvanîyê yekcar berda û bû esnaf. Lêbelê sê apên min jî tê de, xizmên me hene ku hê jî di karê komirvanîyê de berdewam in. Bavê min dixwaze ez vegerime Adanayê, lê destê min ji Dîyarbekirê nabe.”

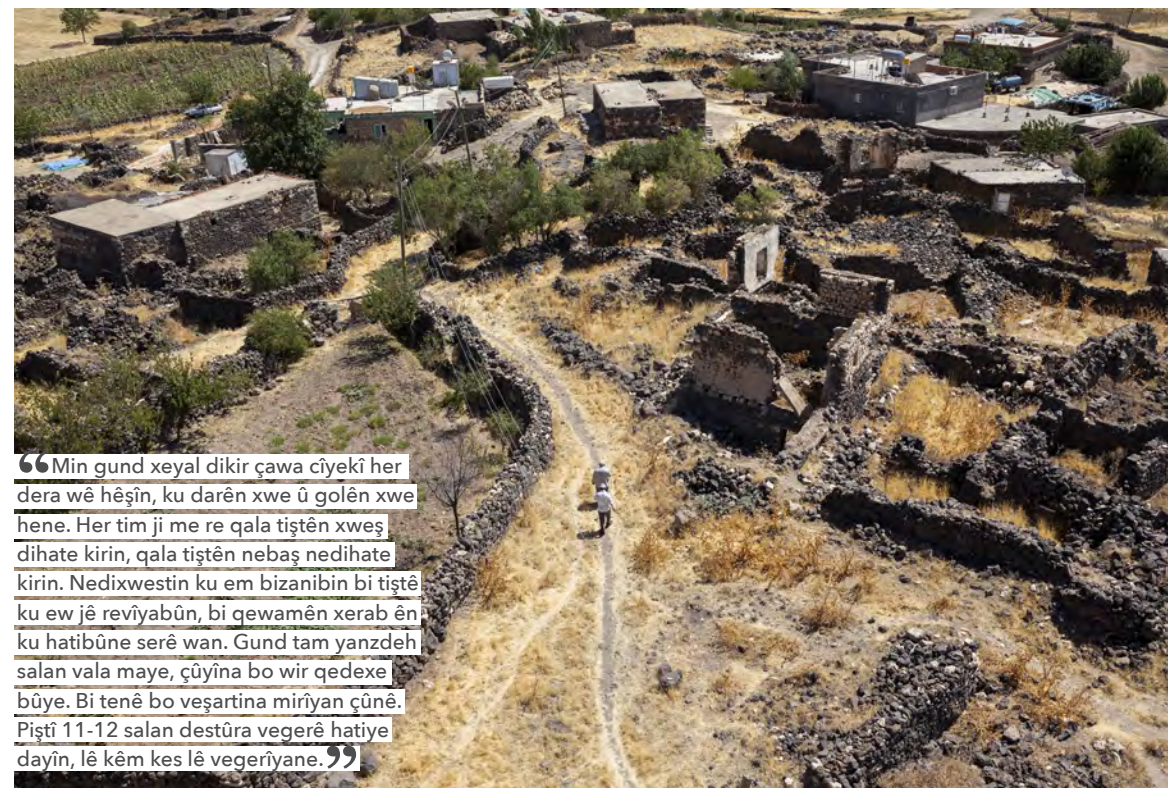
“Köyü her tarafı yeşil, ağaçları, gölleri olan bir yer olarak hayal ediyordum. Hep güzel şeyler anlatılırdı bize, kötü şeyler anlatılmazdı. Kaçtıkları şeyi, yaşadıkları kötü olayları bizim bilmemizi istemiyorlardı. Köy tam on bir sene boş kalmış, gitmek yasakmış. Sadece ölü gömmeye gidilmiş. 11-12 yıl sonra dönüş izni verilmiş ama geri dönen çok olmamış.”

“Köy boşaltıldıktan sonra köylülerin büyük kısmı Diyarbakır’a göç etmiş ve yoksul oldukları için genelde Suriçi’ne yerleşmişler. Arisuluların mekânı olarak bilinen Suriçi’ndeki bu mahalleler, bugünlerde kentsel dönüşüm adı altında yıkılıyor. Hem o mahallelerden göç etmek zorunda kalan hem de hâlâ orada yaşayan akrabalarımız var.”

“Piştî ku gund hatiye valakirin, beşek zor ji gundiyan koçî Dîyarbekirê kirine û ji ber ku kesîb bûne, bi giştî li Sûrê akincî bûne. Ev taxên li Sûrê yên ku wekî wargehê xelqê Gola Gulê têne naskirin van rojan bi navê veguherana bajarîyî têne xerakirin. Xizmên me hene ku neçar man ji wan taxan koç bikin, hindek ji wan jî hê jî li wir dimînin.”

“Min gund xeyal dikir çawa çiyeke her dera wê hêşîn, ku darên xwe û golên xwe hene. Her tim ji me re qala tiştên xweş dihate kirin, qala tiştên nebaş nedihate kirin. Nedixwestin ku em bizanibin bi tiştê ku ew jê revîyabûn, bi qewamên xerab ên ku hatibûne serê wan. Gund tam yanzdeh salan vala maye, çûyîna bo wir qedexe bûye. Bi tenê bo veşartina mirîyan çûnê. Piştî 11-12 salan destûra veşartî hatiye dayîn, lê kê kes lê veşartîyane.”

“Köyde olmak benim tanımadığım, bilmediğim herhangi bir yerde olmak gibiydi. Bir takım düşünceler dolaşıyordu kafamda ama ne olduklarını çözemiyordum. Ailemin hissettiği gibi bir aidiyet hissetmediğimi fark ettim. Onların ait olduğu, göç etmek zorunda kaldıkları ve yaşamlarını şekillendiren köy benim için yine onlara ait bir yer, özlem onların özlemi olarak kaldı diyebilirim. Her ne kadar ailemin Adana’ya yerleşmek zorunda kalmasının benim hayatımı şekillendirdiğini bilsem de, köy benim için hiç var olmayan bir yer, bir “yokluk”.”

“Mirov li gund be, ez ji deran li derekê bûm ku min nas nedikir, min pê nizanibû heçku. Hindek hizir di serê min de diçilvilîn, lê ji min nedihat ku ez ji nav derkevîm. Min pê derêxist ku ez hest bi aydîyetekê nakim weku malbata min hest pê dike. Ez dikarim bibêjim wekî gundê ku ew aydî wî ne, neçar mane jê koç bikin û dirûvekê dide jîyana wan ji bo min dîsa ma wekî dereke ku aydî wan e, bêrî wekî bêrîya wan. Her çi qasî ez pê dizanim jî malbata min neçar maye li Adanayê akincî bibe û vê yekê dirûvek daye jîyana min, lê gund ji bo min derek e ku qet heyî nîn e, “tinebûn”ek e.”

PÊŞWAZÎ [PÊRGÎHEVHATIN]

45 heb çapên fine art ên bi pîvanên curecure (wêneyên hevçax û wêneyên ji albûmên malbatî) û hevpeyivîn li gel wênekêş, 2018
Adana, Diyarbakir, Gundê Gola Gulê (Mêrdîn)

Tîma Projeyê

Abdulhenan Doğan

Gökçe Hazal Yalçınsoy

Şevket Garip

Pêşwazî [Pêrgîhevhatin] çîrokeke lêgeranê ye.

Abdulhenanê ku kurê malbatekê ye, ya ku neçar maye ji gundê Gola Gulê yê Mêrdînê koçî Adanayê bike, cara pêşîn ji bo vê xebatê berev gundê xwe rêwîtiyê dike. Di nava wêstgehên vê rêwîtiyê de, ya ku bereksê rêya koçê dişeqîne, em govanîyê li pirr û gelek kêliyên dîdarîyan dîkin. Em nasiya xwe didine malbata Henan a li Adanayê, a ku Henan ji nêzik ve berê xwe didê dema ku li şopên gund digere, tiştên ku di pey van hemû cîguhastinan re hê jî şopa rabirdûyê hildigirin û şênîyên niha yên gundê ku wextekê ji wan re bûye şûnwar, yên ku di jîyana xwe de berdeham in her çend gund di nava kavilan de be jî. Ev rêwîtiya ku bi arezûya mereqê û pêrgîhevhatinê dest pê dike bi beşdarbûna ku neferên malbata yê wênekêş hin caran bi xwesteka xwe, hin caran bi awayekî ku xwe jê dûr bidin beşdarîyê lê dîkin, nexasim jî li gund, dikeve dilqê pêşwazîyê. Di henga vê pêrgîhevhatinê de pirrî caran mekan û tişt bi zar û zîman dibin û ev yek, careke dîtir, devê dîzê vedike ku îro û dahatû di wan kêliyan de vehonayî ye ku tê de bîra takekesî û hevbeş li hev derdikevin.

WAR

WAR

*Dokumanterî, Vîdyo, 13’11”, Reşemeya 2018’an
Dîyarbekir*

Proje Ekibi

Felat Erkozan

Öznur Uşaklılar

War nasîya me dîde çîroka Hecî Anê ya ku naxwaze terka mala xwe ya li Sûrê bide ku bi maweya 20 salan wê di ber her qorzîyeke wê de xwêdan rêtiye. Kurê Hecî Anê yê ku qal dike bê çend xweş e jîyana ku şevên havînê li ser banan dibore û neviyên wê jî, yên ku xeyalan dikin jîyaneke wan a tevî ajalan li gund hebe, ji şênîyên vê malê ne. Ev mal ji bo vê malbata giran cîyek e ku berîya demeke dirêj ji ber koça zoremilî wan hatiye û ji nû ve ava kiriye, berîya pêlekê di henga şerên li Sûrê û qedexeyên derketina bo derve de xwe li quncikên wê yên keresî girtine, niha jî di taxên qada veguherana bajarîyî de di nava nedîyarîyê de bûne bendewar. Ku di *Warê* de ji milekî ve em bi xêra zar û zimanê şêrîn ê Hecî Anê li dîroka mercên tund ên xwaserî Dîyarbekirê û herêmê guhdarîyê dikin, ji milekî ve jî em temaşe dikin li jîyanên ku tûşî çîrokeke veguheranê tên ku li pîrr û gelek deverên Tirkîyeyê berdewam e, a ku bi vê tûşê jî nayê ser, wisa jî wan jîyanan pîrepîreyî dike.

“Mala me di bîra me de ye.
Te dî em dibên malên me li wê derê
man, em dibên tiştên me li wê man.
Ez car caran dibêm ez dibêm me ew
qasa zehmet dî, me ew qasa xanî çêkir,
me ew qasa îzrab dî,
erê, me wisa jî bi dilê xwe çêkir.”

“Oradaki evimiz hep hatırımda. Evimiz
barkımız orada kaldı. Evimiz
Bazen diyorum ki onca emek verdik,
onca ev yaptık, onca sıkıntı çektik...
Yani gönlümüzce yapmıştık.”

“Cîyê me xweş e.
Havînê em nivînan radixine vê derê.
Li ber stêrkan, hênik e,
em ji xwe re radizên.”

“Yerimiz güzeldir.
Yazın seriyoruz yatakları buraya.
Yıldızların altında, ne güzel, serin,
yatıyoruz.”

WAR

Belgesel, video, 13'11", Şubat 2018

Diyarbakır

Tima ProjeYê

Felat Erkozan

Öznur Uşaklılar

20 yıl boyunca her bir köşesine emek verdiği Sur'daki evini terk etmek istemeyen Hacı Ana'nın hikâyesiyle tanıştıyoruz bizi *War*. Bu evin sakinleri arasında, Hacı Ana'nın sıcak yaz geceleri damda geçen hayatın güzelliğinden bahseden oğlu ve köyde hayvanlarla iç içe bir hayatın hayalini kuran torunları da var. Ev, bu geniş aile için uzun bir zaman önce zorunlu göçle gelip yeniden kurdukları, yakın zamanda Sur'daki çatışmalar ve sokağa çıkma yasakları sırasında kuytu köşelerine sığındıkları, şimdi de kentsel dönüşüm alanı mahallelerinde belirsizlik içinde bekledikleri bir yer. *War*'da bir yandan Diyarbakır'a ve bölgeye özgü sert koşulların tarihini Hacı Ana'nın tatlı dilinden dinlerken, bir yandan da Türkiye'nin pek çok yerinde süren bir dönüşüm hikâyesinin değdiği, değmekle kalmayıp delip geçtiği hayatları izliyoruz.

**PER
GA
mi
NOS**

PERGAMİNOS

Belgesel, video, 13'11", Şubat 2018

Bergama (İzmir)

Proje Ekibi

Öznur Uşaklılar

Felat Erkozan

*Pergamos'ta, evleriyle birlikte kimliklerinden de bir parçayı arkalarında bırakarak gitmek zorunda kalan Bergamalı Rumların hikâyesine konuk oluyoruz. Aynı zamanda bir gazeteci olan Stratis'in gözünden tanık olduğumuz bu hikâye, aslında onun köklerine yaptığı bir yolculuk. Stratis evini, memleketini her ziyaret edişinde Bergama'yı ve kendini yeniden keşfediyor; bir hayır sahibinin yaptırdığı çeşmeye kazınmış cümleler, gömülü bir kilise, geride kalan bir ev, bir sokak... Stratis'in anlatılmayan ve dile gelmeyenlerle yüklü aile tarihine kulak veriyor, boşlukları doldurmaya çalışıyoruz. Hikâyeleri kadar sessizlikleriyle de filmin karakterleri haline dönüşen evlerin şimdiki sahipleriyle başka bir tarih de görünür olmaya başlıyor. *Pergamos*, kayıp bir tarihin izlerini taşıyan bir mekânı sahiplenen iki farklı kimliğin yan yana gelişine tanıklık ederken, karşılaşma ve birbirini anlama imkânını da bir soru olarak ortaya bırakıyor.*

“Biri gelmiş taşlık merdivenlere, hep ağlamış. Demiş geri verseler de alsam evlerimizi. N’apıcaksın artık bu evleri? Tabii buralar Yunan evleri. Yunanlılar oturuyormuş. 55 senedir ben buradayım, bu evdeyim. E tabii bunun hani mal sahibi, mülk sahibi, ilk sahibi?”

“Yek hatiye ber derencokên kevir û hey girîyaye. Gotiye, xanîyên me bi şûn de bidana, min ew bistandana. Êdî tê çi bikî ji van xanîyan? Helbet ev der xanîyên Yewnanan in. Wextekê Yewnan tê de diman. 55 sal e ez li vir im. Îja xweyîyê mal û milk, ka xweyîyê wî yê pêşîn?”

“Evdeki altın,
onun içinde yaşayan
insanlardı. Ve diğer
evlerde. Hristiyan,
Müslüman, Yahudi,
Ermeni. Şehirdeki
altın beraber hayatta
kalmaktı.”

“Zêrê wî xanîyî
ew kes bûn ên ku
wextekê tê de akincî
bûn. Her wiha yên di
xanîyên din de. Yên
Xiristîyan, Misilman,
Cihû, Ermen. Zêrê
bajêr ew kêferat
bû ku pêk ve
bijîyana.”

PERGAMINOS

Dokumanterî, Vîdyo, 13'11", Reşemeya 2018'an
Bergama (İzmir)

Tîma Projeyê

Öznur Uşaklılar

Felat Erkozan

Di *Pergaminosê* de em dibine mêvanên çîroka
Hurumên Bergamayî yên ku xeyn ji xanîyên xwe
neçar mane parçeyekî ji nasnava xwe jî li pey xwe
bihêlin û biçin. Çîroka ku di çavê Stratîsê her wiha
rojnamevan re em govanîyê lê dikin di rastîya xwe
de rêwîtiyek e ku ew ber bi koka xwe ve dike. Stratîs,
her cara ku tê dîtina xanîyê xwe û dar û dîyarê xwe,
ji nû ve bi ser Bergamayê û xwe ve dibe; hevokên
kolayî li ser kanîyeke ku xwedanxêrekî daye çêkirin,
dêreke hedimî, xanîyekî bi cî hiştî, kûçeyek... Em
guhên xwe didine dîroka malbatî ya Stratîs a mişt
ji tiştên ku nayêne vegêrran û nayêne ser zar û
zimanan û em hewil didin ku valayîyan dagirin. Tevî
xwedîyên niha yên xanîyên ku bi qasî bi çîroka xwe
ve her wiha bi bédengîya xwe ve jî dikevîne dîlqê
qerekerên filîmê dîrokeke wekî dîn jî dest pê dike
li ber çavan dikeve. *Pergaminos*, ku govanîyê lê dike
bê ka du nasnavên cîyawaz ên ku xwe dikin xweyî li
mekanekî şopên dîrokeke berze hilgirtî çawa têne
nik yek û din, pê re jî delîveya pêrgîhevhatinê û
jihevfamkirinê wekî pirsekê datîne holê.

DI
BÎRA
MIN
DE
YE

DÎ BÎRA MÎN DE YE

Dokumanterî, Vîdyo, 13'11", Reşemeya 2018'an
Batman, Bursa, Mûş

Proje Ekibi

Soner Akalın

Alp Şeker

Di Bîra Min De Ye filîmek e ku hatiye sazkerin li ser gotûbêja du kesên ku hevalên hev ên zarokatîyê ne, li du welatên dîrî hev dimînin û neşên bêne gel hev. Du hevalên ku yek jê wekî penaberekî siyasî çûye Fransayê û li wê derê karkerîya avahîyan dike, ê din çîroka wî bi axiftinên li ser têlefônê tomar dike, lê dixebite ku bi tiştên di bîra wan de mayî û bi van axiftinan rabirdûyê vehone. Her çend di filîmê de di nava hemû xefbûn û resenîya xwe de em pêrgî çîroka van du kesan tînin jî, a rast em pê dizanin tiştên ku em dibihîzin rabirdûya hevpar a nîfşekê ye ku di nava têkoşana bo nasnavê de mezin bûye. Axiftinên li ser têlefônê yê du hevalan, ku ji alîyekî ve ronîyê didine ser rêwîtiya xortekî ku ji ber egerên siyasî neçar maye welatê xwe bi cî bihêle û biçe û di penaberîyê re derkeve, ji alîyekî ve jî dihêlin ku em dengê çîroka mirovine din jî bikin ku di heyamên cîyawaz ên jîyana xwe de bê gav mane li jêr zor û zerpên bi heman şeweyî û hereşeyên arasteyî heyînê bijîn. *Di Bîra Min De Ye* van hemûyan bi qasî halûhewalpîrsînê bi hêminî û bêyî zehmetkêşîyê pêk tîne.

“Em diketine nava cîya, em tevî potê xwe, yanî em potê xwe me pîceme li xwe nedikir, em bi potê xwe, em bi qot va, bi gore va em radizan, her ro em li ser tetika bûn.”

“Yatağa girdiğimizde, giysilerimizle yataydık. Pijama giymezdik, kot pantolonla çorapla uyurduk, her gün tetikteydik.”

“Bêrîya mirovên wê derê dikî. Muhebeta wan, yanî meriv te dî gava rûdinê û mijûl dibe yanî germîya însanan, germîya malbatê... Germîya ewê, yanî meriv pirr digere.”

“Oranın insanlarını özlüyorsun. Muhabbetlerini... Hani oturup güzel güzel sohbet ederler ya. İnsanların sıcaklığını, aile sıcaklığını... İnsan, o sıcaklığı çok arıyor.”

HATIRIMDA

Belgesel, video, 13'11", Şubat 2018

Batman, Bursa, Muş

Tima Projeyê

Soner Akalin

Alp Şeker

Di Bîra Min De Ye, birbirine uzak iki ülkede yaşayan ve bir araya gelemeyen iki çocukluk arkadaşının diyalogu üzerine kurulu bir film. Biri siyasi mülteci olarak Fransa'ya giden ve orada inşaat işçiliği yapan, diğeri onun hikâyesini telefon konuşmalarıyla kayıt altına alan, geçmiş hatırla kalanlarla ve bu konuşmalarla örmeye çalışan iki arkadaş. Filmde, tüm mahremiyeti ve özgünlüğü içinde bu iki kişinin hikâyesiyle karşılaşılıyor olsak da, aslında biliyoruz ki, duyduklarımız kimlik mücadelesi içinde büyüyen bir neslin ortak geçmişi. İki arkadaşın telefon konuşmaları, bir yandan siyasi sebeplerle ülkesinden ayrılmak zorunda kalan bir gencin mülteciliğe uzanan yolculuğuna ışık tutarken, hayatının farklı dönemlerinde benzer baskılar ve varoluşa yönelik tehditlerle yaşamak durumunda kalmış başka insanların hikâyesini de duymamızı sağlıyor. *Di Bîra Min De Ye*, tüm bunları bir hal hatır sorma kadar sakin ve zahmetsiz yapıyor.

HAF Ri YAT

HAFRİYAT

3 adet 50*75 cm. fine art baskı ve 3 kanallı
video yerleştirme, 2018
Diyarbakır

Proje Ekibi

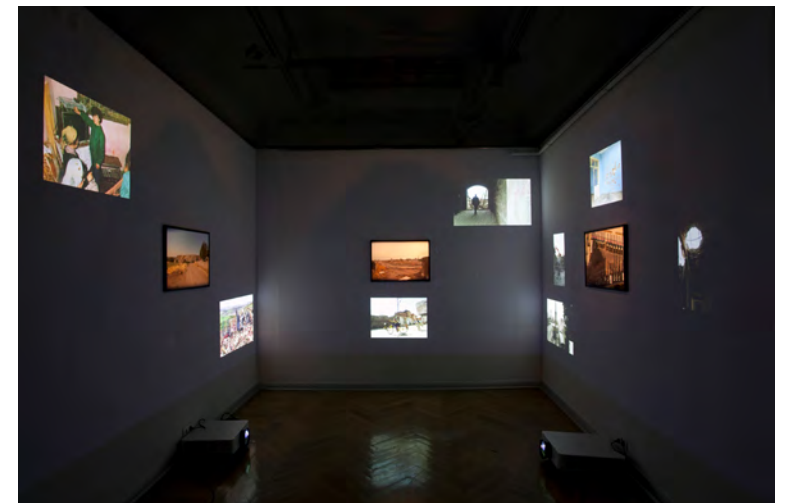
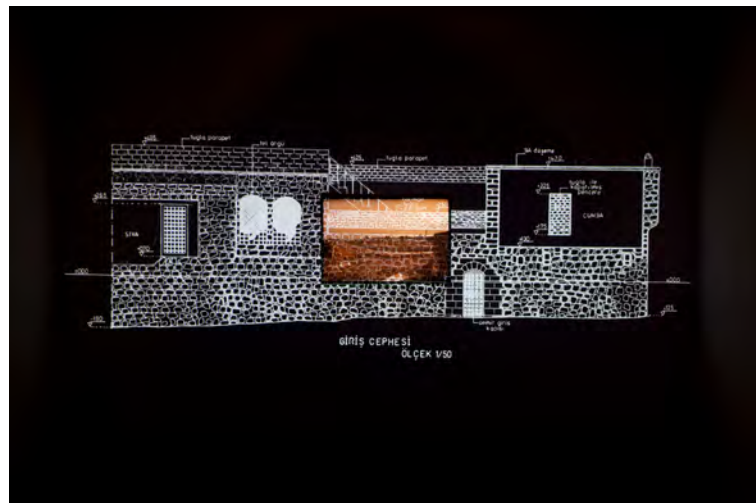
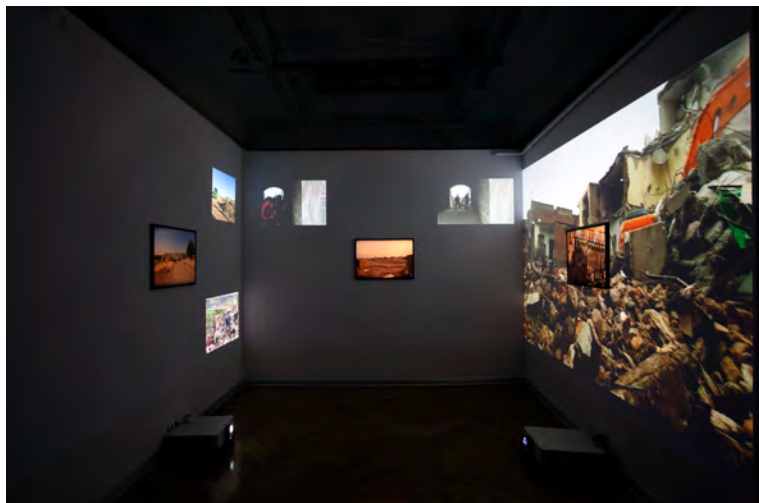
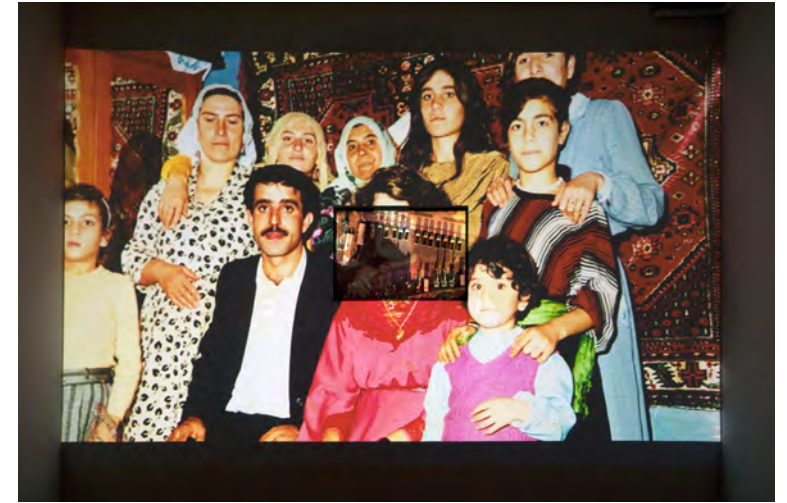
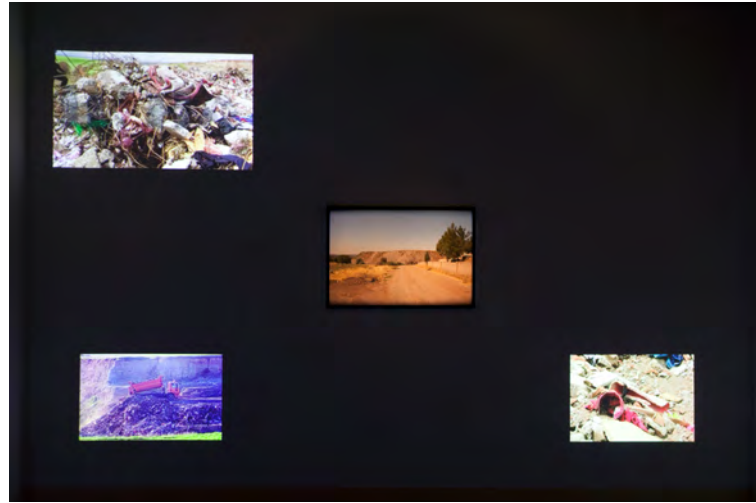
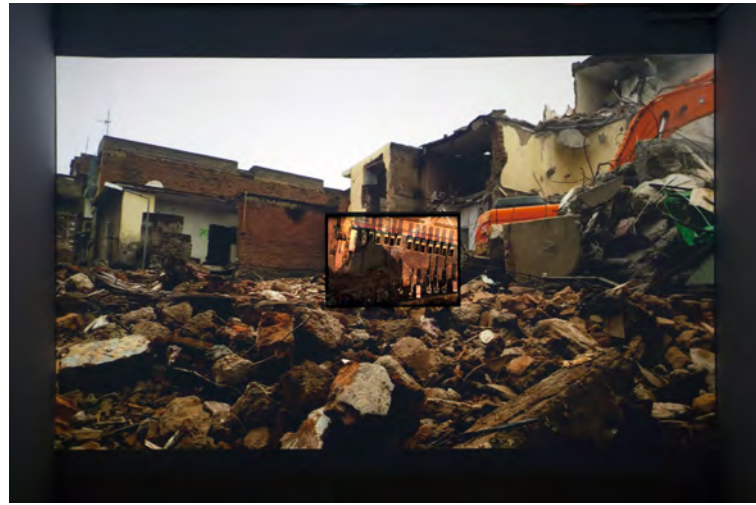
Uğur Oluş Beklemez

Gülsün Demir

Canan Armoni Altın

Bu yerleştirme, yıkılan bir şehirden, bir mahalleden, evini kaybeden insanlardan geriye kalanların bir gazete haberinde tek bir sözcüğe indirgenmesinin yarattığı hayalkırıklığından yola çıkıyor: *Hafriyat*. Olağanüstü koşullar nedeniyle zarar gören ve kısmen yıkılan Sur'un bir zamanlar barındırdığı hayatlara yakından bakan ve yaşanan kayıpları nedenlerinden çok sonuçlarıyla ele almaya çalışan *Hafriyat*, dünyanın pek çok yerinde farklı nedenlerle yıkıma uğrayan şehirlerden arta kalanları da düşündüren zengin bir çağrışım dünyasında biçimleniyor. İnsanların yaşamlarından, evlerinden, eşyalarından, anılarından arta kalan çok katmanlı bir malzemenin arkeolojisini sunuyor bize. Yıkılan şehrin yerinde bıraktığı boşluğun üzerine, etrafına o boşluğun bir zamanlar barındırdığı yaşamı, anı fotoğrafları, rölöveler, uydu fotoğrafları, anonim videolarla deneysel bir biçimde yerleştiren *Hafriyat*, bir zaman önce mekânla bir bütünken şimdi parçalanmış ve kaybolmuş bir hayata, tahrip olmuş hafıza katmanları arasında hatırlanmayı bekleyen insanlara bir bakış.

KOLAN

3 heb 50*75 cm. çapa fine art û înstalasyona

vîdyoyî ya 3 kanalî, 2018

Dîyarbekir

Tîma Projeyê

Uğur Oluş Beklemez

Gülsün Demir

Canan Armoni Altın

Ev înstalasyon berhema basklêstîbûnê ye ku tiştên

ji ber bajarekî mayî, taxeke ku hatiye xerakirin û

mirovên ku xaniyên xwe ji dest dane di nûçeyêke

rojnameyan de hew bi peyvekê têne hildan: *Kolan*.

Kolana ku ji nêzîk ve berê xwe dide jiyanên ku Sûra

ji ber mercên neasayî tûşî zîyanê bûyî û beşek jê

hatî xerakirin wextekê ew hewandibûn û lê dixebite

ku bêtirî egerên zîyanên qewimî encamên wan

helsengîne di cîhana bibîrxistineke dewlemend de

şêwe digire ku bermayiyên bajarên ku li pîr û gelek

deverên cîhanê ji ber egerên cîyawaz tûşî xerabûnê

hatine jî tîne bîra mirov. Arkeolojîya keresteyekî

firehtewekî pêşkêşî me dike ku ji ber jiyanên

mirovan, xaniyên wan, têkberên wan û bîrhatiyên

wan maye. *Kolana* ku jiyanê wextekê li ser destê wê

valayiyê hewandî bi wêneyên yadîgar, roloveyan,

wêneyên bi peykan kişandî û bi vîdyoyên anonîm li

ser valayîya ku bajarê xera kirî li şûna xwe hiştiye

bi şêweyekî ezmûngerayî îstal dike awirek e li

jiyanêke ku berîya wextekê li gel mekanî yekpare

bû, lê niha pirtîpirtî bûye û wînda bûye û li mirovên

ku di nava tewekên bîra rûxuyayî de li bendê ne ku

mirov wan bînine bîra xwe.

RE
FÜJ

REFÜJ

Deneysel, video, 13'11", Şubat 2018
İzmir

Proje Ekibi

Canan Armoni Altın

Uğur Oluş Beklemes

Gülsün Demir

Refüj, şehir trafiğinin ortasında bir sığınak ve kaçış alanı olan refüjlerin tekinsizliği üzerinden, kentte yaşayanların yerini/yersizliğini ve kamusal alanın dönüştürülme biçimlerini sorguluyor. Şehirde gündelik akış içinde her an karşılaştığımız ancak çoğu zaman değmeden geçip gittiğimiz refüjlere aynı anda hem dışarıdan hem içeriden bakmayı deniyor film. Refüjlerin eşliğinde çıktığımız kent gezintisinde yavaş yavaş şehrin pırıltılı bir gün ışığı altında bile bizi yutan karanlığını hissediyor ve şehri aynı zamanda bir varoluş mücadelesinin alanı olarak görüyoruz. Tepeden inme inşaat ile ihtiyaca uygun kişiselleştirme arasında gidip gelen dönüştürme biçimleri arasında aidiyet arayan Refüj, bir yandan şehrin orta yerinde çizilen sınırları araştırırken, bir yandan da hem ortaklığın hem de aidiyetsizliğin mekânı olan refüjler üzerinden olağan dışı bir şehir deneyimine davet ediyor bizi.

“Ev der tam gëjgerînek e!”

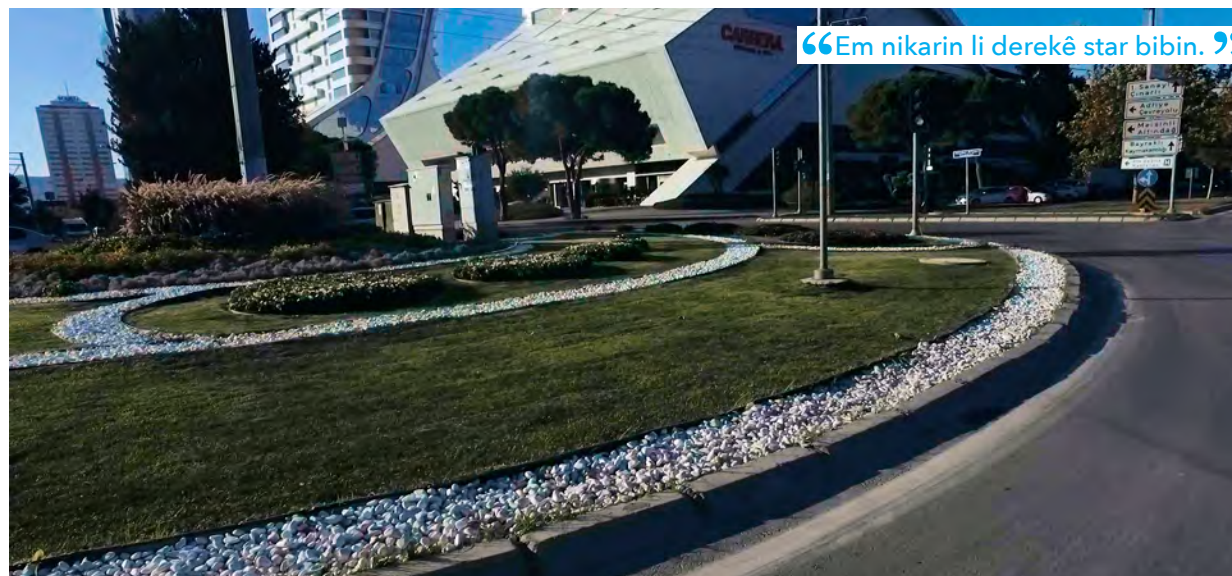
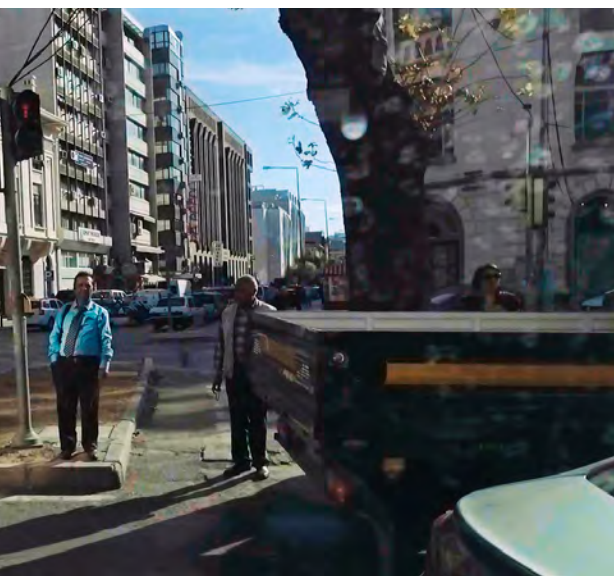

“Burası tam bir labirent!”

“Bir yere yerleşemiyoruz.”

“Em nikarin li derekê star bibin.”

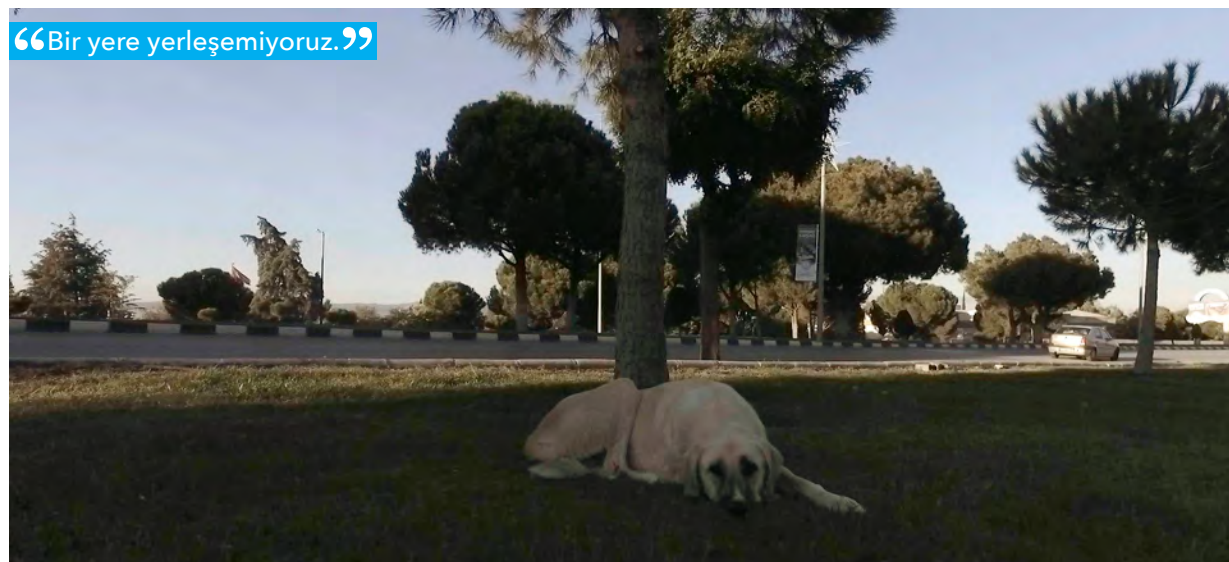

“Em nikarin li derekê star bibin.”

“Bir yere yerleşemiyoruz.”

REFUJ

Ezmûngerayî, Vîdyo, 13'11", Reşemeya

2018'an

İzmir

Tîma Projeyê

Canan Armoni Altın

Uğur Oluş Beklemez

Gülsün Demir

Refuj, bi rêya babeta bêqidoşîya refujan ên ku stargehek û qada revê ne li naverasta hatûçûya bajêr, cîûwarê/bêcîûwarîya kesên ku li bajêr dijîn û şeweyên ku qada gelemperî bi wan tê veguherandin dide ber pirsan. Filîm diceribîne ku bi hevkatî hem ji derve ve hem ji hundir ve berê xwe bide refujên ku li bajêr di nava keftelefta rojanî de em her gav rastî wan tîn, lêbelê pirrî caran em îşê xwe ji wan naynin û di ber re derbas dibin û diçin. Di geryana li nava bajêr de, a ku em li gel refujan dikin, em hêdî hêdî hest bi tarîya bajêr dikin ku li ber taveke bi şewl û şîqav jî me dadîqurtîne û di heman katê de em bajêr wekî qada têkoşaneke bo heyînê dibînin. *Refuja* ku li nasnava xwe digere li nava şeweyên veguherandinê yên ku geh avadankerîya bi biryara postên bilind in, geh kesanîkirina ku li gel pêdivîyê diguncin, ku ji alîyekî ve der barê tixûbên li zikê bajêr danayî de lêkolanê dike, ji alîyekî ve jî bi rêya babeta refujên ku hem mekanê hevpişkîyê ne, hem jî ê bînasnavîyê ne, me vedixwîne bo ezmûneke li ser bajarana a derasayî.

**BİR
SA
NAYİ
PORT
RESİ**

BİR SANAYİ PORTRESİ

Galvaniz saç panel üzerinde 37 adet 30*35 cm.
fine art baskı, aydınlatma basılı 5 adet infografik
ve söyleşi alıntıları, 2018

Bursa

Proje Ekibi

Elif Düşünsel

Sevgül Çiçek

Bir Sanayi Portresi, kent merkezlerinde yaşam alanlarıyla içiçe geçmiş organize sanayi bölgelerinin (OSB) kentlilerin hayatına nasıl değiştiğini Bursa örneğinde ele alıyor. Hem OSB'lerde çalışan, hem de sanayiden doğrudan etkilenen farklı mesleklerden kent sakinlerine OSB'yle ilişkilerini soran fotoğrafçılar, bir yandan da değişik profillerden insanların portre fotoğraflarını çekerek Bursa'daki OSB'leri çevre sakinlerinin deneyimleri üzerinden anlatmayı deniyor. Mimardan öğretmene, kuaförden taksi şoförüne, OSB içindeki çeşitli tesislerde farklı görevlerde çalışanlardan sanayiye komşu bölgelerde yaşayanlara kadar geniş bir yelpazeden insanlarla karşılaşılıyor. OSB'lerin içinde ya da ona komşu yaşayanların kendi dilinden farklı değerlendirmeler alıyor. Böylece kent içine konumlanmış sanayiye hem kentin doğası hem de fiziksel koşulları ve istihdam gibi farklı açılardan ele almak mümkün oluyor.

(1) TÜİK, 2017

(2) Bursa İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü

(3) Bursa 2020 çevre düzeni planına dayanarak yaklaşık olarak saptanmıştır

(4) www.bursadabugun.com, 17 Mart 2016

(5)(9) BTO Bursa Ticaret ve Sanayi Odası, 2017

(6)(10) T.C Bilim, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, 2017

(7)(8) Olay Haber, 2017

(11) Bebka, 2013

Bir OSB'de basın danışmanı

Türkiye'de alt yapısı tamamlanmış, ulaşım olanakları sağlanmış, yerleşim alanları dışında ve verimli tarım arazilerinden uzakta uydu sanayi bölgeleri planlanması dönemi gelmiştir. Mevcutların da ıslahı veya uzun vadede şehir içinden taşınması planlanabilir.
///

Rawêjkarê çapemeniyê di HPO'yekê de

Li Tirkîyeyê êdî ew heyne ku pîlansazîya herêmên pîşesazîyê yê peykî bihête danan ku bînesazîya wan hatibe tewawkirin, derfetên wan ên veguhastinê hatibin dabînkirin, li derveyê jîyangehan û dûrî zeviyên kîştûkalê yê berdard bin. Renge bihête pîlansazkirin ku herêmên heyî jî bihêne çakkirin yan jî di nava maweyêke dirêj de ji nava bajêr bihêne derêxistin.

Tezgâhtar

Sanayi Bölgesi'ne yakın bir alanda yaşıyorum ve orada üretilenlerin satışını yapıyorum. Benim için iş imkânı oluşturuyor.
///

Dezgehdar

Ez li devereke nêzîkî Herêma Pîşesazîyê dijîm û firotana wan tîştan dikim ku li wê derê hatine hilberandin. Ev ji bo min derfeta karî pêk tîne.

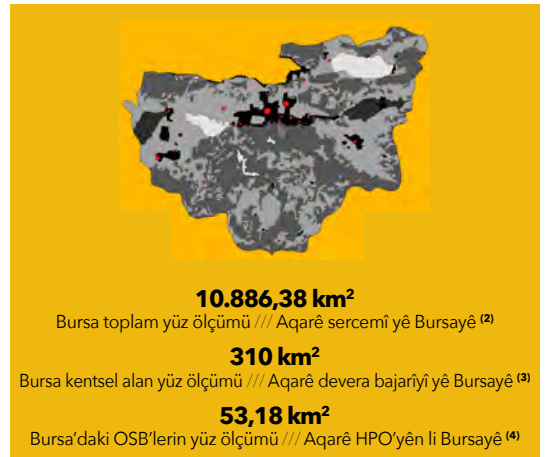

OSB içindeki bir kreşte müdür

İki yıldır Sanayi Bölgesi'nin içindeyiz, sanayiye daha yeni alışıyoruz. Sadece burada fabrikalardaki, firmalardaki çalışanların çocuklarını alıyoruz. Çocuklar evlerine en yakın okuldalar.
///

Gerînende li zarokxaneyêke li nava HPO'yê

Du sal e em li nava Herêma Pîşesazîyê ne, hê teze em li pîşesazîyê dibanin. Em bi tenê zarokên xebatkarên di kompaniyên, palûkeyên li wê derê de hildidin. Zarok li dibistana herî nêzîkî malên xwe ne.

- Sanayi alanları /// Deverên pîşesazîyê
- Kentsel yerleşim alanları
Deverên jîyangeha bajarîyê
- Toplu taşıma alanları
Deverên komelîkirinê
- Ormanlık alanlar /// Deverên daristan
- Doğal SİT alanları
Deverên parastî yê siruştî
- Tarım alanları /// Deverên kîştûkalê
Göller /// Deryaçekan

OSB içinde bir kafede mutfak çalışanı

Sanayi iş imkânı sağlıyor insanlara.
Sanayinin gelmesiyle buralarda nüfus arttı.

///

Xebatkareke pêjgehan li kafeyeke li nava HPO'yê

Pîşesazî derfeta karî dabîn dike bo mirovan.

Bi hatina pîşesazîyê re li van deran gelhe zêde bû.

Kent bostanında organik tarım teknikeri

Şehirlerin planlaması yapılırken OSB'nin kente ve kentliye etkileri hesaba katılmasına rağmen, planlarda sık yapılan değişiklikler, kentlere göç, artan konut ihtiyacı gibi nedenlerle tam amaca ulaşamıyor.

///

Teknikerê kîştûkala organik li parêza bajêr

Dema ku pîlansazîya bajaran tê kirin, digel ku pûte bi kartêkirinê HPO'yê yê li bajêr û li bajarîyan tê dayîn, ji ber egerên her wekî gorankarîyên ku di pîlanan de gelek caran têne kirin, koça berev bajaran û pêdivîya bi xaneyan a ku zêde dibe, serê lodê pak nayê girtin.

1961

Bursa'nın pilot sanayi bölgesi seçilme tarihi /// Mêjûya ku Bursa wekî herêma pîşesazîyê ya ceribandinê hatiye hilbijartin⁽⁵⁾

18

Bursa'daki OSB sayısı /// Jimara HPO'yên li Bursayê⁽⁶⁾

311

Türkiye'deki toplam OSB sayısı /// Jimara sercemî ya HPO'yên li Tirkîyeyê⁽⁷⁾

Yüksek kimyager ve bir OSB'nin arıtma grup şef yardımcısı

Sanayileşmiş bir kent her açıdan daha gelişmiş oluyor. Sosyolojik açıdan, kültürel açıdan daha fazla şeyi barındırıyor ama, ne yazık ki, çevreye çok büyük olumsuz etkiler yaratıyor. Olumlu gelişmeler var ama keşke bunu çevreyi katletmeden önce yapmış olsaydık.

///

Kîmyagera pispor û çigira serekê koma parzûnkirinê ya HPO'yekê

Bajarekî pîşesazî bûyî ji her alîyî e bêtir bi pêş ve çûyî ye. Ji alîyê civakî ve, ji alîyê keltorî ve bêtir tiştan dihevinê, lê, çiyê daxê ye, ew yek kartêkirinê pirr giran bi jîngehê re peyda dike. Rûdawên erêyî hene, lê xwezî me ev yek berîya kuştina jîngehê kiribûya.

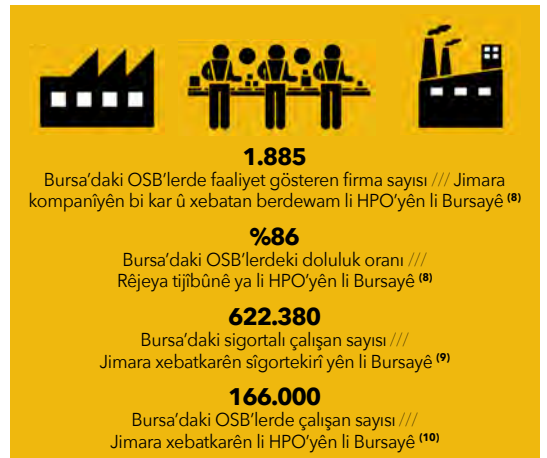
OSB dışında bir fabrikanın sahibi

Sanayi bölgesiyle şehrin alâkasının olmaması lazım. En verimsiz araziye, ağaç olmayan yere sanayi bölgesi kurulur. Oraya gidecek patronlar da orada çalışanlar da ekspres trene biner, gider, işini bitirir, geri döner. Bizde kontrolsüz büyüyen bir şehrin ortasına kurulmuş sanayi.

///

Xwedîyê palûkeyeke li derveyê HPO'yê

Pêwîst e herêma pîşesazîyê û bajêr peywendîya xwe li gel hev nebe. Li ser bêbertirîn erdî, li çiyê ku dar lê nebin herêma pîşesazîyê tê avakirin. Karbîdestên ku biçine wir jî, kesên ku li wir dixebitin jî divê li trêna ekspres siwar bibin, biçin, karê xwe kuta bikin û vegerin. Li ba me pîşesazî li naverasta bajarekî hatiye avakiri ku bê pişkinan mezin dibe.

1.885

Bursa'daki OSB'lerde faaliyet gösteren firma sayısı /// Jimara kompanîyên bi kar û xebatan berdewam li HPO'yên li Bursayê⁽⁸⁾

%86

Bursa'daki OSB'lerdeki doluluk oranı /// Rêjeya tijîbûnê ya li HPO'yên li Bursayê⁽⁸⁾

622.380

Bursa'daki sigortalı çalışan sayısı /// Jimara xebatkarên sigortekirî yê li Bursayê⁽⁹⁾

166.000

Bursa'daki OSB'lerde çalışan sayısı /// Jimara xebatkarên li HPO'yên li Bursayê⁽¹⁰⁾

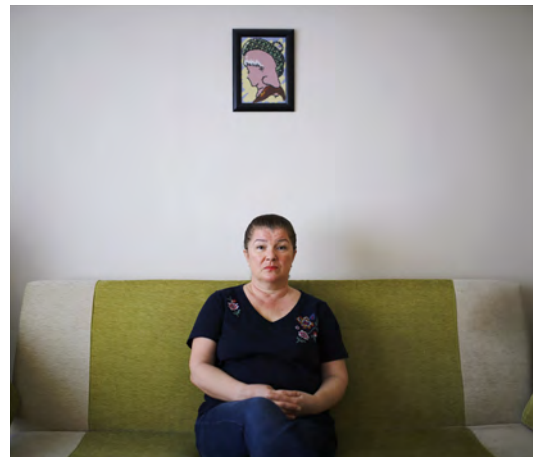

PORTREYEKE PÎŞESAZÎYÊ
 37 heb 30*35 cm. çapên fine art, 3 heb
 jêwergiranên înfografîk çap bûyî li ser
 aydingerê û gotûbêjî li ser panêla sac a
 galvanîz, 2018
 Bursa

Tima Projeyê
Elif Düşünsel
Sevgül Çiçek

Emekli öğretmen
 Bursa'da sanayinin gelişimiyle birlikte şehrin
 değişimini gördüm. Eski yeşil Bursa'yı artık
 göremiyoruz. Binalar arttı. Şehir kalabalıklaştı.
 Trafik arttı. Son 30 yılda bayağı bir değişim oldu.
 ///

Mamosteya xanenişin
 Li gel geşedana pîşesazîyê li Bursayê min guherana
 bajêr dît. Em êdî nikarin Bursaya hêşin a berê bibînin.
 Avahî zêde bûn. Bajar qerebalix bû. Hatûçû zêde
 bû. Di nava 30 salan de êpêcekî guheranek çêbû.

Muhtar
 Bizim burada iş sıkıntımız yok, çalışana iş var, ama
 sanayinin sıkıntılarını çekiyoruz. Sanayiyle iç içe kaldık.
 Boyahaneler gece pis duman salıyorlar, sabaha karşı
 koku oluyor. Çok tır geliyor, rastgele park ediyorlar.
 ///

Keya
 Ê me li vê derê tengasîya me bo şuxul nîne, şuxul
 heye bo yê ku bixebite, lê em tengasîyên pîşesazîyê
 dikişînin. Em û pîşesazî di nava hev de man.
 Boyaxxane bi şev dûyê pîs berdidin, ber destê sibehê
 bêhn çêdibe. Zehf tir tîn, çawalêhato park dikin.

Eczacı
 OSB'nin çevresine şehir kuruluyor. Sanayi
 Bölgesi benim için görüntü kirliliği.
 ///

Dermanfiroş
 Li dora HPO'yê bajar tê avakirin. Herêma
 Pîşesazîyê ji bo min gemaîtîya dîmenî ye.

Portreyeke Pîşesazîyê bi nimûneya Bursayê ve
 heldisengîne bê çawa herêmên pîşesazîyê yên organîze
 (HPO) yên ku li navendên bajaran bi qadên jîyanê re
 ketine nava hev têkilî jîyana bajarîyan dibin. Wênekêşên
 ku hem ji şênîyên bajêr ên ku di HPO'yan de dixebitin,
 hem jî ji yên xwedanên pîşeyên cîyawaz ên ku pîşesazî
 rasterê kar di wan dike pîrsa peywendîyên wan ên li
 gel HPO'yê kirine, ji alîyê ve jî wêneyên portreyî yên
 mirovên ji profilên cîyawaz kişandine û diceribînin ku
 di rêya ezmûnên şênîyên wê deverê re qala HPO'yên
 li Bursayê bikin. Ji avahîsazan heta bi mamosteyan, ji
 kuaforan heta bi texpîşahojan, ji xebatkarên ku di dem û
 dezgehên curecureyên li nava HPO'yê de bi erkên cîyawaz
 radibin heta bi kesên ku li deverên li rex pîşesazîgehê
 dijîn, em rastî mirovên ji cewawereke giran tîn. Em bi
 zimanê kesên ku li nava HPO'yan yan jî wekî cîranên
 wan dijîn bîr û boçûnên cîyawaz werdigirin. Bi vî awayî
 pêkan dibe ku mirov pîşesazîgeha ku li nava bajêr
 hêwirîye ji layên cîyawaz ve hêlengîne, her wekî hem
 siruştê bajêr, hem jî mercên fîzîkî û bicîkirina di kar de.

⁽¹⁾ TÜİK, 2017
⁽²⁾ Kargêriya Keltorê û Geşt û Guzarê ya Parêzgehî ya Bursayê
⁽³⁾ Li ser bingehe pergala jîngehê ya sala 2020'an a Bursayê
 di zik hev de hatiye berisandin
⁽⁴⁾ www.bursadabugun.com (malpera çapemeniyê), 17 Adara 2016'yan
⁽⁵⁾ ⁽⁹⁾ BISO Jûra Bazirganiyê û Pîşesazîyê ya Bursayê, 2017
⁽⁶⁾ ⁽¹⁰⁾ Wezareta Zanistê, Pîşesazîyê û Teknolojîyê ya K.T.'yê, 2017
⁽⁷⁾ ⁽⁸⁾ Olay Haber (rojname), 2017
⁽¹¹⁾ Beşka (Ajansa Avadanîyê ya Bursayê, Eskişehirê û Bilecikê), 2013

BİR BER BER

BİR BERBER

Belgesel, video, 13'11", Şubat 2018

Antep

Proje Ekibi

Serkan Aksak

Cemre Okumuş

İsa Akyüz

1972'den beri Antep'in Ünalı Mahallesi'nde işine sadık bir hayat sürdüren Berber Ahmet'in hikâyesine buyur ediyor bizi *Bir Berber*. Berber Ahmet'in artık evi gibi olan dükkânında kendi ritminde akan gündelik hayatın içerisinde, bıyık tıraşının inceliklerinden, çocukları tıraş etmenin zorluklarına, torunlarla geçen tatlı zamanlardan müdavim hikâyelerine kadar pek çok ânla karşılaşyoruz. Yok olmaya yüz tutmuş mahalle hayatının değerli bir sakini olan Berber Ahmet, Ünalı Mahallesi'ne ve mahalle yaşantısına ilişkin kısa notlar aktarıyor bize. Onun anlattıkları, damlarında sıra sıra kırmızı biberler asılı eski Antep mahallelerine alternatif yükselen yeni ve modern konutların vaat ettiği başka bir şehre işaret ediyor. Berber Ahmet her akşam, yavaş yavaş eski esnafın, eski dükkânların, eski mahallelerin eriyip yok olacağını bilerek kepenkleri indiriyor. *Bir Berber*, bir yanıyla buruk bir veda gibi; Berber Ahmet'i tanımanın sevinciyle bu hüznün üstesinden geliyoruz.

“Benim yaptığım bıyıklarda
hemen hemen hiç hata olmaz.
Çok hassas.
Çok adam da düzeltemez bıyıkları.
Ben ezbere çalışmam, görerek çalışırım.
Tıraşa üstten bakmam.
Arka tarafından, üstünden,
matematik gibi hesap ederek çalışırım.”

“Simbêlên ku ez çêdikim,
hema bêje di wan de ti xeletî çênabe.
Nazik e.
Gelek kes jî nikarin simbêlan rast bikin.
Ez ezbere naşuxulim, dibînim û dişuxulim.
Ez wisa di ser re li traşê nanihêrim.
Ji alîyê paş ve, di ser re, wek matematîkê,
hesab dikim û dişuxulim.”

“Yani TOKİ olursa vallahi
berber Ahmet gider.
Zaten o zamana kadar da ömrü yetmez.
Zannetmiyorum yani.
Çok çok, bizim çalışacağımız iki sene,
üç sene.
Yetmiş yaşındaki adamın elleri titrer.
Elleri titrediği için de mesleği yapamaz.”

“Yanî heke bibe TOKİ,
walle Ahmetê berber ê here.
Jixwe heta wê hingê jî ‘emrê wî yê xelas bibe.
Min ne bawer e yanî.
Xwe biqelêşe, em ê hê du yan jî sê salên din bixebitin.
Destên mêrikê heftê salî dilerizin.
Ji ber lerza destan jî ew ê nikaribe bi wî pîşeyî rabe.”

BERBEREK

Vidyoya metrajkurt, 13'11", Reşemeya 2018'an

Dîlok

Tîma Projeyê

Serkan Aksak

Cemre Okumuş

İsa Akyüz

*Berberek me keremî çîroka Ahmetê Berber dike ku
ji 1972'yan û vir ve di Taxa Ûnaldiyê ya Dîlokê de
berdewam e bi jîyaneke dilsoz li gel karê xwe. Di
nava jîyana rojanî ya ku di dikana Ahmetê Berber
de, ku êdî jê re bûye wek mala wî, bi teqla xwe
dikişe, ji kitekitên traşa simbêlan heta bi dijwariyên
traşkirina zarokan, ji demên xweş ên ku tevî neviyan
diborin heta bi çîrokên der heqa mudawiman de,
em rastî pirr û gelek kêliyan tên. Ahmetê Berber ê
ku şênîyekî hêja yê jîyana taxan a berkokqelan e der
barê Taxa Ûnaldiyê û jîyana li taxan de têbînîyên
kurt neqil dike bo me. Tiştên ku ew vedigêrre
amajeyê bi bajarekî dîtir dikin ku belêna xaneyên
nû û nûjen e ku bilind dibin wekî alternatîva taxên
Dîlokê yên kevin ên ku li ser banên wan rêz bi rêz
îsotên sor daleqandî ne. Ahmetê Berber her êvar bi
zanîna ku esnafê kevin, dikanên kevin, taxên kevin
dê hêdî hêdî bihelin û tine bibin derabeyan dadixe.
Berberek bi alîyekî xwe ve mîna xatirxwestineke
dîlşikên e; bi xêra dilgeşîya ku me Ahmetê Berber nas
kiribe em ji heqê vê xemgînîyê derdikevin.*

ÜRE
TİM
EKİ
Bİ
///
TİMA
BER
HEM
HÊNA
NÊ

İSA AKYÜZ

1993'te Van'da doğdu ve büyüdü. Gaziantep Üniversitesi Sinema-Televizyon Bölümü mezunu. Çeşitli sinema atölyelerine ve festivallere katıldı; beş kısa metraj film yönetti ve bir uzun metraj filmde çalıştı. Çeşitli sivil toplum örgütlerinde gönüllü olarak çalışan İsa; çocuk, göç ve sinema ilişkisine ilgi duyuyor. 2017'de yerleştiği İstanbul'da sinema ve dizi sektöründe çalışmaya başladı.

///

Sala 1993'yan, li Wanê ji dayîk bûye û mezin bûye. Derçûyîyê Beşa Sînema-Televizyonê ya Zankoya Dîlokê ye. Beşdarî kargehên sînemayê û mîhrîcanan ên curecur bû; derhênerîya pênc filîmên metrajkurt kir û di filîmeke metrajdirêj de xebitî. Îsayê ku bo rêxistinên medenî yên curecur bi şandilxwazî dixebite bi peywendîya di navbera zarokan, koçê û sînemayê de eleqedar dibe. Li Stembola ku di sala 2017'an de lê akincî bû dest pê kir di sektora sînemayê û zincîrefilîman de xebitî.

ÖZNUR UŞAKLILAR

1994'te Bergama, İzmir'de doğdu ve hâlâ burada yaşıyor. İzmir Ekonomi Üniversitesi İletişim Fakültesi Medya ve İletişim Bölümü Habercilik mezunu. Toplumsal hafıza ve mekân ilişkisi üzerine çalışıyor. lamekân adlı bloğunda bu ilişkiyi İzmir'de çeşitli mekânlarda yaşayan insanlarla yaptığı röportajlar aracılığıyla aktarıyor. Mekân-hafıza ilişkisi üzerine yaptığı çalışmaları sürdürmeyi planlıyor.

///

Sala 1994'an, li Bergamaya İzmirê ji dayîk bûye û hê jî li wir dimîne. Derçûyîya Peyamnêrîyê ya Beşa Medyayê û Ragîhanê ya Fakûlteya Ragîhanê ya Zankoya Ekonomiyê ya İzmirê ye. Li ser peywendîya di navbera bîra civakî û mekanan de dixebite. Di bloga xwe ya bi navê lamekân de vê peywendîyê bi rêya hevpeyvînên li gel mirovan radigihîne, ên ku li İzmirê li mekanên curecur dijîn. Wê pîlan e ku berdewam bibe bi xebatên xwe yên ku li ser peywendîya mekanî û bîrê dike.

SERKAN AKSAK

1987'de Antep'te doğdu ve burada yaşıyor. İnönü Üniversitesi Elektrik-Elektronik Mühendisliği Bölümü'nü bitirdi. Gaziantep Üniversitesi Devreler ve Sistemler Ana Bilim Dalı'nda yüksek lisans eğitimine devam ediyor. Özel sektörde çalışıyor. Üniversite yıllarında sinema topluluğunda bulundu ve üç kısa film çekti. Antep'te kurucusu olduğu Big Bang ve Berisi adlı oluşumla kültürel ve sanatsal üretimi artırmayı amaçlayan faaliyetlerde bulunuyor.

///

Sala 1987'an, li Dîlokê ji dayîk bûye û li wir dimîne. Beşa Endazyarîya Elektrîk-Elektronîkê ya Zankoya İnönüyê kuta kir. Di Şaxa Zanista Serekî ya Dewreyan û Pergalan a Zankoya Dîlokê de bi perwerdeya xwe ya lîsansa bilind berdewam e. Di sektora xwemalî de dixebite. Di salên zankoyê de tevî civata sînemayê bû û sê filîmên kurt kişandin. Li Dîlokê bi dezgehê bi navê Big Bang ve Berisi ve, ku bi xwe damezirandiye, çalakîyan bi rê ve dibe, ku mebesta wan ew e hilberana keltorî û hunerî zêde bikin.

SEVGÜL ÇİÇEK

1994'te Menderes, İzmir'de doğdu. Diyarbakır'da yaşıyor. Dicle Üniversitesi Mimarlık Fakültesi Mimarlık Bölümü'nde okuyor. Bir inşaat firmasında stajyer olarak çalışıyor. Kent ve insan ilişkisine ilgi duyuyor.

///

Sala 1994'an, li Menderesa İzmirê ji dayîk bûye. Li Dîyarbekirê dimîne. Di Beşa Avahîsazîyê ya Fakûlteya Avahîsazîyê ya Zankoya Dîjleyê de dixwîne. Di kompanîyeke avadankerîyê de wekî stajyer dixebite. Bi peywendîya bajêr û mirovan eleqedar dibe.

SONER AKALIN

1997'de Muş'ta doğdu, Batman'da yaşıyor. Batman Üniversitesi Sinema ve Televizyon Bölümü'nde okuyor. Amatör olarak kısa videolar ürettiyor. *Stop motion* animasyon, fotoğraf ve yağlıboya resimle ilgileniyor.

///

Sala 1997'an, li Mûşê ji dayîk bûye, li Batmanê dimîne. Di Beşa Sînemayê û Televizyonê ya Zankoya Batmanê de dixwîne. Bi amatorî vîdyoyên kurt çêdike. Bi anîmasyona *stop motionî*, wênekêşanê û nîgarkêşîya neftî eleqedar dibe.

ŞEVKET GARİP

1989'da Bulgaristan Kırcaali'de doğdu, 1990 yılında ailesiyle Türkiye'ye göç etti ve hâlâ Bursa'da yaşıyor. Uludağ Üniversitesi Sanat Tarihi Bölümü'nde eğitime devam ediyor. Sokak fotoğrafçılığına ilgi duyuyor ve çalışmalarını bu alanda yürütüyor.

///

Sala 1989'an, li Kırcaaliya Bulxaristanê ji dayîk bûye, di sala 1990'î de bi malbata xwe re koçî Tirkîyeyê kiriye û hê jî li Bursayê dimîne. Di Beşa Dîroka Hunerê ya Zankoya Uludağê de perwerdeya xwe didomîne. Bi wênekêşîya li kûçeyan eleqedar dibe û xebatên xwe di vî warî de bi rê ve dibe.

UĞUR OLUŞ BEKLEMEZ

1993'te İzmir'de doğdu ve burada yaşıyor. Dokuz Eylül Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Fotoğraf Bölümü'nde eğitime devam ediyor. Film ve müzikle ilgileniyor. Fotoğraf çalışmaları bazı uluslararası sergilerde yer alan Oluş, tuhaf bulduğu mekânları fotoğraflıyor.

///

Sala 1993'yan, li İzmirê ji dayîk bûye û li wir dimîne. Di Beşa Wênekêşanê ya Fakûlteya Hunerên Ciwan a Zankoya Dokuz Eylûlê de di perwerdeya xwe de berdewam e. Bi filîman û muzîkê eleqedar dibe. Oluşê ku xebatên wî yên wêneyî tevî hindek pêşangehên navneteweyî bûne wêneyên mekaninan dikişîne ku bi raya wî seyr in.

Metalastırma mesafe Vicdan Hayvan Han
Balkon Estetik yakın/uzak (lasma) Sawarma Sürücü
latmak Dihamizun klise/dm/ibadet Malzeme (doğal/yapay)
Devrim Sınır özenmek ayrışma inat Akılsızlık Aşırılık
Sınır özenmek ayrışma inat Akılsızlık Aşırılık
Geriye Dönüş Heterojenlik Paylaşmak Göç(ü) Merak /Acıma/U
Taklit Popüler Kültür Kosmopolit Mekan Taraf Teshir
Kitch Stabilite Yemek kültürü Felcebet/İlme Sasıklık/afallama
özgün üstünlük Dayanışma/Bireysellik Yabancılaşma
Tahakküm/Erk/İktidar Silme Yerel Kültür Adil/Adalet
Kuşatma Arsa Duvar Barikat/Engel Kentsel müdahale
formans Şehirleşme İletişim Bağ Yileşme/yileşeme
m/Gatı Savaş - İlgel - Filistin/lestin (il)me mahalle inkar Öze dönüş
Pandora İklim Kentsel Dönüşüm - öteki/lestinme Caddeler Kiyafet Eski Y
/Kafes Politik Çocuk/luk Tarih normlar Kesime Ağı Gırgı rat
gallik Avant Garde Anı Nostalji Geçmiş (yeni) Sınıflar hareketlilik inat/yaz
ikisimsizlik Bina Yaşam (sevici, eski/yeni) Sınıflar hareketlilik inat/yaz
Palimpsest 12 Boşluk Yaza geçiş Sınırlama/abzartma
Katman Tüketim - Geop Eşik Hak Kullanım
Mahremiyet Hatırla Belirli Kimlik/siz/lestinme Ejlence Trauma
gündelik - Anıt Mesrulaştırma Jutrams apolitiklestinme Kalip
te Savunma Usthan Otobüs Kutsal Ritüel modernizm Sarm
Katliam

BAK
NE
DİR?

///

BAK
Çİ
YÊ?

YÜRÜTÜ
CÜLER
VE
ORTAK
LAR

YÊN
BİRÊ
VEBİR
Û

HEVPAR

ANADOLU KÜLTÜR

Anadolu Kültür 2002 yılında, kültür ve sanatın farklı alanlarından ve sivil toplumdan kişilerin, Türkiye'nin farklı şehirlerinde ve yurt dışında kültürel ve sanatsal projeler yürütmek amacıyla bir araya gelmesiyle kuruldu. Sanatın paylaşılması ve kültürel işbirliğinin, farklı toplumsal geçmişlere, ulusal veya etnik kimliklere sahip bireyler arasında diyalog ve karşılıklı anlayışın gelişmesine katkı sağlayacağına inanarak çalışmalarını sürdürüyor.

Anadolu Kültür, sanatsal işbirliği ve eleştirel tartışmalara alan açacak mekânlar yaratırken, kültürel çeşitliliğin çatışma unsuru değil zenginlik olarak algılandığı, çoğulculuğu önemseyen, önyargılardan arınmış bir toplumun gelişimine ve toplumsal değişime katkı sunmayı amaçlıyor.

2002 yılında Anadolu Kültür'ün Diyarbakır şubesi olarak kurulan ve sanatın Diyarbakır ve çevresinde üretilmesine ve izlenmesine katkı sağlama önceliğiyle yola çıkan Diyarbakır Sanat Merkezi (DSM), Diyarbakır'ın yerel potansiyelinin hem Türkiye'nin diğer şehirleriyle hem de uluslararası kültür sanat alanıyla ilişkilenmesinde bir köprü görevi üstlenmeyi sürdürüyor. BAK programının tasarım ve yürütülme süreçleri 2012 yılından bu yana Anadolu Kültür ve Diyarbakır Sanat Merkezi ekipleri tarafından gerçekleştiriliyor.

///

Anadolu Kültür di sala 2002'yan de hat damezirandin piştî ku kesên ji warên cihêreng ên keltorê û hunerê û sazîyên medenî li hev civîyan bi armanca ku li bajarên cihêreng ên Tirkîyeyê û li derveyê welêt projeyên keltorî û hunerî bi rê ve biherin. Sazî bi bawerîya ku biparvekirina hunerê û hevkarîya keltorî dê tevkarîyê lê bike ku di navbera takekesên xwedanên rabirdûyên civakî yên cîyawaz, nasnavên neteweyî yan jî etnîk de dîyalog û kawdana xweşbîniya beramber dabîn bibe bi xebatên xwe berdewam e.

Anadolu Kültür, ku meknan diafirîne wekî qadê li ber hevkarîya hunerî û gotûbêjên rexneyî xweş bike, armanca xwe ew e ku tevkarîyê pêşkêşî

gorankarîya civakî û kawdana civakekê bike ku pak bûbe ji pêşdarazîyan, girîngîyê bi pirranîparêzîyê bide û tê de çendetexlîdîya keltorî were famkirin çawa dewlemendî, ne ku hêmana lêkdanê. Navenda Hunerê ya Dîyarbekirê (DSM) a ku di sala 2002'yan de wekî şaxa Dîyarbekirê ya Anadolu Kültürê hat damezirandin, ku bi wê pêşdestîyê dest pê bû wekî tevkarîyê dabîn bike da ku huner li Dîyarbekirê û li dewr û berê wê bête berhemhênan û temaşekirin, pê berdewam e erka pirebûnê li xwe digire da ku potansîyela xwecîyî ya Dîyarbekirê hem li gel bajarên din ên Tirkîyeyê, hem jî li gel warê keltor û hunerê yê navneteweyî peywendîyan çêbike. Qonaxên sêwirana û birêvebirina bernameya BAK'ê ji sala 2012'an û vir ve ji alîyê tîmên xebatê yên Anadolu Kültürê û Navenda Hunerê ya Dîyarbekirê ve têne pêkanîn.

www.anadolukultur.org

www.diyarbakirsanat.org

docîstanbul - BELGESEL ARAŞTIRMALARI

MERKEZİ

2007'de kurulan docîstanbul – Belgesel Araştırmaları Merkezi, belgesel sinemanın geçmişi, bugünü ve yarınına odaklanarak, tüm açılımları ile ilgilenen ve özellikle de Türkiye'de yaratıcı belgesel sinemanın tanınması, anlaşılması ve üretilmesi için çalışan bir araştırma, eğitim, politika ve iletişim merkezidir.

///

docîstanbul - Navenda Lêkolanên Bo Belgefilîman a ku di 2007'an de hat damezirandin navendeke lêkolanê, perwerdeyê, polîtîkayê û ragihanê ye ku bi hûrgilî berê xwe dide rabirdûya, îroya û sibeha sînemaya dokumanter, bala xwe dide hemû pêngavên wê û dixebite da ku bi taybetî jî sînemaya dokumanter a afirîner li Tirkîyeyê were naskirin, famkirin û berhemhênan.

www.facebook.com/groups/docistanbul

GENİŞ AÇI PROJE OFİSİ

Geniş Açı Proje Ofisi, Geniş Açı Fotoğraf Sanatı Dergisi (1997-2006) sürecinde kazanılan deneyim ve bilgi birikimiyle fotoğraf alanında projeler gerçekleştirmek amacıyla 2007 yılında kuruldu. Organizasyonel ve küratoryal bir ekip olan GAPO, ulusal ve uluslararası sanat kurumlarıyla işbirliği içinde sergiler, atölyeler, eğitim programları düzenlemek ve yayınlar yapmanın yanı sıra fotoğrafçılara danışmanlık hizmeti verir, gezici sergiler ve paralel etkinliklerinin koordinasyonunu yapar ve çağdaş fotoğraf özelinde fotoğrafla ilgili her seviyeden katılımcıya yönelik vizyon geliştirme atölyeleri düzenler.

///

Offisa Projeyan a Geniş Açı, bi armanca ku bi daneheva ezmûnan û zanyarîyan a di qonaxa Kovara Hunera Wênekêşîyê ya Geniş Açıyê (1997-2006) de bi dest ve hatî di warê wênekêşîyê de proje bêne pêkanîn, di sala 2007'an de hat damezirandin. GAPO'ya ku tîmeke xebatê ya organîzasyonel û kureytirî ye, bi hevkarîya li gel sazîyên hunerê yên neteweyî û navneteweyî pêşangehan, kargehan û bernameyên perwerdeyê û weşanan bi rê ve dibe, her wiha xizmeta rawêjkarîyê dide wênekêşan, koordînasyona pêşangehên gerok û çalakîyên hevterîb dike û nexasim bo wênekêşîya hevçax arasteyî beşdarên li ser her astê yên eleqedarî wênekêşîyê kargehên perisandina vîzyonê li dar dixe.

www.gapo.org

Hatırlamak ve Anlatmak için Şehre BAK /// BAK: Li Bajêr Binihêre, ji bo ku Tu Di Bîr Bînî û Bibêjî 2018

Anadolu Kültür

Cumhuriyet Cad. No:40 Ka-Han

Kat:8 Elmadağ 34367 İstanbul

www.anadolukultur.org

İstanbul, Ocak 2018 /// İstanbul, Rêbendana 2018'an

Hatırlamak ve Anlatmak için BAK 2018 kataloğu, Anadolu Kültür tarafından, docİstanbul – Belgesel Araştırmaları Merkezi ve Geniş Açık Proje Ofisi (GAPO) ortaklığıyla yürütülen Hatırlamak ve Anlatmak için Şehre BAK projesi kapsamında hazırlanmıştır. /// Kataloga BAK: Li Bajêr Binihêre, ji bo ku Tu Di Bîr Bînî û Bibêjî 2018 ji aliyê Anadolu Kültürê ve di çarçoveya projeya BAK: Li Bajêr Binihêre, ji bo ku Tu Di Bîr Bînî û Bibêjî de hatiye amadekirin ku bi hevkarîya docİstanbul - Navenda Lêkolanên Bo Belgefilîman û Ofîsa Projeyan a Geniş Açık (GAPO) ve tê birêvebirin.

BAK programı 2016-2018 dönemi Charles Stewart Mott Vakfı, Açık Toplum Vakfı, İsveç Başkonsolosluğu ve Heinrich Böll Stiftung tarafından desteklenmiştir. /// Weqfa Charles Stewart Mott, Weqfa Civaka Vekirî, Serkonsolosxaneyê Swêdê û Heinrich Böll Stiftungê piştgirî daye xûla 2016-2018'an a bernameya BAK'ê.

Katalogda yer alan metinler proje katılımcıları ve yürütücülerine aittir, destekçi ve işbirliği yapılan kurumların görüşlerini yansıtmaz. /// Deqên ku di katalogê de belav bûne aydî beşdarên û birêvebirên projeyê ne, hizrên yên piştgirî û sazîyên ku li gel wan hevkarî hatiye kirin beyan nakin.

Yayına Hazırlayanlar /// **Yên Bo Weşanê Amade Kirî** Latife Uluçınar, Övgü Gökçe Yaşa

Tasarım /// **Sêwiran** Serdar Darendeliler

Hatırlamak ve Anlatmak için Şehre BAK 2018 kataloğundaki görseller BAK katılımcılarının projeleri ile Anadolu Kültür ve BAK arşivinden derlenmiştir; her hakları saklıdır. /// Keresteyên dîtbarî yên di kataloga BAK: Li Bajêr Binihêrî, ji bo ku Tu Di Bîr Bînî û Bibêjî ya 2018'an de ji nava projeyên beşdarên BAK'ê û ji nava arşîva Anadolu Kültürê û BAK'ê hatine berhevkirin; hemû mafên wan parastî ne.

li bajêr binihêre,
ji bo ku tu di
bîr bînî û bibêji

BAK

